

„Primorski List“
izhaja vsaki 1. 10., in
20. v mesecu. Ce-
r za celo leto 1 gl.
3 n. za pol leta 75 n.
Posamezne številke se
dobivajo v tabakarnah:
Nunske ulice in Šolske
ulice po 5 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnštvo
nu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnštvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Naznanilo.

Z novim letom razširimo „Primorski list“ v tednik. Izhajal bode vsaki četrtek. Zato moramo zvišati tudi naročnino. In sicer bode ista za premožne 6 kron, za manj premožne 4 kron. Program našega lista ostane isti: zagovarjati krščansko načelo ter narode in gospodarske koristi goriških Slovencev. Upamo, da nam ostanejo zvesti vsi stari naročniki ter pridobe še mnogo novih.

Naročnina naj se pošilja upravnštvu. Tudi prosimo vse stare naročnike, ki še niso poravnali naročnine, da to store se v tem letu.

Brez načela — brez namena.

Domači politični prepir se je vže toliko razvil, da smemo reči, da je njegova bistvo vsakemu očitno, kdor ima zdrave oči v glavi. Zdaj ga torej pač lahko sodimo in se učimo iz njega — za prihodnost. A kaj nas uči šola srditega prepira med dr. Gregorčičem in dr. Tumom? Uči nas, da v celem prepiru ni prav nobenega načela, nobene prave misli, nobenega programa: kratko, nič stvarnega. Tako praznega prepira morda še ni bilo na Slovenskem; tolikega duševnega uboštva, ko goriški prepir, pač ni še pokazala slovenska politika.

Ali ni res tako? Načela imenujemo take poglavitne nauke, iz katerih vsi drugi izvirajo in na katerih stojijo naše misli o veri in politiki. Taki nauki so nam tako globoko v srcu in umu, da je nobena sila ne omaja; vzeti bi nam morali srce, ako bi nam hoteli vzeti načela. Vprašam torej ne izobražne ljudi, vprašam priprostnega rokodelca, ki je čital „Gorico“ in „Sočo“: je-li našel le sled načela v našem zloglasnem prepiru? Nič, ko papir in na papirju grde besede o bližnem.

Vsled tega je bilo tudi občno povpraševanje po celi deželi, pa tudi v Trstu in na Kranjskem, zakaj se prav za prav gospodje prepirajo, t. j. za katero načelo? A do danes se še ni našel Dijogen, ki bi s svetilko v roki mogel najti tisto „stvar“, za katero se prepirati stranki. Nedavno je bil izobražen rodoljub iz Trsta pri prijatelju, ki je nekak vodja stranke „Goričanov“, pa ga je

Adventne misli.

Štirinsoč let je čakal človeški rod Odrašenika. Ta čas je bil čas teme: zmote in greha. Zmota je vladala glede najbolj preprostih resnic. Dvomili so celo o temeljnih resnicah: o bivanju vsemogočnega Boga in o nevmerčnosti človeške duše. Greh pa se je tako množil, da je Bogu žal bilo, da je človeka v stvaril....

Slednjič je tema prešla in dan se je približal. V betlehemski štalici se je rodilo nebesno dete, ki je luč sveta.... Ta luč je cel svet razsvetlila.

V spomin štirinsoč let, ko so ljudje taval v temi in pričakovali Odrašenika, postavila je sv. Mati katoliška cerkev štiri adventne tedne, v katerih se pripravljamo na praznik Rojstva našega Gospoda Jezusa Kr. Adventni tedni nas spominjajo teme za časa starega zakona. Zato capljamo vsak dan po temi, ko ni še dan, k zornim mašam. V rokali nosimo blede lučice, ki nam vsaj nekoliko temo preganjajo in pot kažejo. Le toliko svetlobe, kolikor jo oddajajo te blede lučice, je bilo v starem zakonu glede verskih resnic....

vprašal: „Prijatelj, povej mi vendar kaj se gre? V Trstu se nam zdi, kakor da se vam je v glavi zmešalo?“ Za odgovor je začel prva skakati od jeze in gorečnosti, češ: „Ti ne veš; tako je. Ti ne morem povedati. So sami lopovi, hincavi!“ Ravno tako in še hujše govorijo in pišejo „Sočani“.

„Slovenski Narod“ je stranki večkrat nagovoril, da naj se izrečete, kaj hočete. „Narod“ bi bil prav rad potegnil z dr. Tumom, od katerega je imel zagotovila prijateljstva in somišljenja; ali zdi se, da je „dobil od „Gorice“ še bolj prijazna zagotovila vdanosti. Ali ni to komedija?!

Zadnji čas je Tumova stranka začela razvijati kapitalistično načelo kot posebno uspešno sredstvo narodnega napredka; toda tudi to le iz politike, kateri služijo včasih še najbolj bogatini, ki ljudi odirajo. Ali če tudi bi bilo to res načelo, „Gorica“ ga ni pobijala, ampak je tudi sama ustanovila nekaj, kar je podobno „trgovsko-obrtnemu“ društvu dr. Tume. A če prav nam je to načelo silno zoperno in ga cenimo za skrajno škodljivo slov. narodu, nas vendar veseli, da se je pokazala vsaj ena misel v našem političnem nihilizmu. Nič je slabši, ko kapitalizem! Na tem polji se bomo torej radi borili, pa brez osebne mržnje do kogar koli. Ideje bomo pobijali, „glav krvavih“ nočemo. Osebe bi radi rešili narodnemu delu, katerega je za vse dovelj v Gorici. (Pravo! Stavec).

Najbolj žalostno pa je, da ni v naši politiki krščanskega načela. Nočemo trditi, da gospodje sploh nimajo krščanskih načel; saj so duhovniki med njimi; ali ona načela hranijo sami za se, svetu je skrivajo. Dandanes pa, ko krščansko mišljenje močno pojema, ko krivi nauki kužijo krščansko življenje; bi bilo treba krepko in čvrsto povdarjati krščanske zveličavne nauke, ne pa skrivati jih in zatajevati celo pred takimi, ki krščanstvo naravnost napadajo. Žalostno znamenje naše breznačelne politike je, da se niti oni listi, ki so vendar deloma v duhovskih rokah, niso uprli niti z besedico „Slov. Narodu“, kateri zdaj ves čas tako podlo in nizkotno napada in izpodkopava krščansko prepričanje našega ljudstva, kakor ne z lepa kak judovski list! A kaj pravim: vprli? Besedo so mu dali, da mu bodo žive dni dobri prijatelji! To je vže naravnost nekrščanska politika, pa naj bi bili gospodje uredniki še tako pobožni možje sami zase in vsaki v svoji hiši!

Taka politika pa je za duhovnike tudi delo brez namena, ker tako zgolj posvetno politikovanje ni duhovnikov posel, zlasti na Goriškem ne, kjer je do-

Toda s Kristusom je izšlo solnce, je zazoril dan! Kristus nas je jasno učil svetih resnic: da biva vsemogočni Bog, ki dobro plačuje in hudo kaznuje, da je človeška duša neumerjoča, da nas onstran groba čaka: ali večno plačilo, ali večna kazen; učil nas je svetih čednosti, ki so potrebne, da se izveličamo. Sè svojo krvjo nam je na križu zaslužil tudi vse milosti, katerih k zveličanju potrebujemo.

Ali žal, da se mnogi vpirajo Kristusovi luči. Od začetka pa do današnjega dne se skriva med ljudmi malikovanje, nevera, kriva vera, liberalizem....

Nevera in liberalizem razjeda tudi našo slovensko domovino. Razdeljeni smo v dva tabora. Žal pa, da se tema, t. j. nevera in liberalizem, sama sebe navzlj z lučjo in da zmerja Kristusov nauk in njegove oznanjevalce s „črno temo“.... Kristusov nauk je prava luč, nevera pa liberalizem in greh sta prava „črna tema“.

Te misli nas obhajajo v tužnem adventnem času. Naj bi dete Jezus, ki je luč sveta, razsvetlilo naše zaslepljene rojake, da bi spoznali „črno temo“, da bi vsi bili eno v Gospodu....!

volj drugih mož za politiko brez vere. Papež in škofje spodbujajo sicer duhovnike za politično delovanje, ali vselej le na tako, kateremu namen je obramba vere, pozivljanje krščanskega mišljenja in vnema za katoliško cerkev. To je tudi čisto naravno, ker duhovniki ne smemo biti drugačni pri političnem zborovanju, ko na altarnu ali na leci, ampak vse naše delovanje mora biti za Kristusa in s Kristusom. A še več. Politika brez Kristusa je sploh brez namena med vernim slov. ljudstvom, ker ne služi njega občni blaginji, ampak pospešuje versko nemarnost in nevero, pa tudi narodno propadanje.

Ob vesoljnem potopu goriške slovenske politike zdramimo se vendar in pustimo politiko brez načela in brez namena. Ne polnimo še nadalje sodov brez dna, ne gubimo časa z delom, ki nima pomena za večno zveličanje duš in, ki le kvari naravno zdravo dušo. Postavimo se rajše odločno na krščansko stališče, na katerem stojimo v cerkvi in na katerem stoji naše ljudstvo! Taka politika bo res za duhovnike častna in za ljudstvo koristna.

Politični pregled

Državni zbor. Vlada je upala do sedaj, da sprejme državni zbor vsaj proračun pred novim letom. A v državnem zboru je radi obstrukcije nemogoče vsako redno delovanje. Treba je odpraviti obstrukcijo. A kako? Če se vlada uda Čehom, bodo zopet obstruirali Nemci. Zato so iskali neko sredno pot, po kateri bi si vlada pridobila Čeha, a se ne zamerila levici. Odsek, kateremu so naložili težko nalogo sprave, je kmalu obupal. Na to je bil izvoljen pododsek iz deseterih članov. Čehi so stavili najskromnejše zahteve, a zastopniki levice so zahtevali zase vse, a Čehom niso hoteli dovoliti ničesar. Tako je splavalo zadnje upanje vlade po vodi. To je hud udarec za Claryevo ministerstvo. V parlamentarnih krogih se govori o odstopu ministerstva. A drugi so mujenja, da vlada zaključi zbor. Če se zgodi poslednje, bo zopet vse šlo po § 14.

Odsek za omejitev § 14 je sprejel predlog, da se odpravi ta paragraf popolnoma, z 20 glasovi proti 12. Seveda vlada ni bila ne za omejitev ne za črtanje § 14. Predlog izvira od parlamentarnih krogov.

Govor grofa Goluhovskega. Zunanji minister je govoril v odseku za državni proračun o srčnem položaju Avstrije na zunanji. Povdarjal je potrebo, da se utrdi še bolj zveza v Nemčijo in Italijo, in ravno tako prijateljsko razmerje z Rusijo. Govoril je tudi o potrebi, da se pomnoži avstrijska mornarica. Torej mir imamo in upanje je, da ga bomo imeli tudi znanprej, če ga nekaj dražje plačamo. Prekoračil je pa mejo svojega delokroga s tem, da je govoril o potrebi sprave s Čehi. Čehi so se uprli v tikanju zunanjega ministra v notranje zadeve in izjavili, da jim ni trozveza potrebna pri srcu. V Nemčiji in Italiji je napravil govor grofa Goluhovskega dober utis.

V ogerski zbornici so bile vroče debate radi kvotne poravnave. Levičarji so napadali krono, češ, da hoče gmotno zatirati ogersko državno polovico. Iz tega se vidi, da se čutijo Mažari gospodarje tudi v naši državni polovici.

V hrvaškem saboru so zmagali zopet mažaroni. Sprejel se je državni proračun za Hrvatsko.

Italija bi rada posnemala v zunanji politiki Nemčijo. Napovedala je Braziliji carinski boj. Veliko upajo Italijani na Angleže, s katerimi se strinjajo v kolonialni politiki. A bodočnost bo pokazala, kako velikodušni so Angleži, kadar je treba plačati simpatije!

V francoskem parlamentu se bje hud boj proti katoliški cerkvi. Žid Dreyfus, kateri je bil dvakrat obsojen in vendar pomiloščen, hoče biti tudi nedolžen. Zahteval je, da se pregleda še enkrat

obravnavo. Kjer se tepta sveta cerkev z nogami, tam rase židom greben.

Srbija. Kralj Aleksander se mudi zdaj v Meranu. Menda je bilo tudi njegovemu očetu Milanu predolgočasno v Srbiji. Hotel je odgovoriti na Ogersko, da bi se tam vdeležil velikega lova. A notranji minister mu je svetoval, naj ne zapusti Srbije, ne da bi prej po milostil politične kaznjence, ker se pripravlja revolucija v Srbiji. Milan ni hotel slišati ničesar v pomiloščenju in je rajši ostal doma, da bi stršil radikale se svojo navzočnostjo.

Anglija. Ko je zapustil nemški cesar angleška tla, imel je Chamberlain svoj že dolgo prej napovedani govor. Govoril je v novi trozvezi med Anglijo, Nemčijo in Ameriko. Namen te zveze bi bil zatirati hrabre Bure. Glede Burov se je izrazil, da Anglija ne neha prej, ko zatre Bure, in sicer tako, da jim ne bo nikdar več mogoče so upreti Angležem. Nadalje je žugal Francozom z vojsko, ako ne jenja njih časopisje smešiti kraljico Viktorijo. Ta govor je povzročil veliko razburjenost po celi Evropi. Chamberlain je grozno pretiraval. Nemčija je izjavila, da ni tako neumno zaljubljena v Anglijo, da bi si radi nje osmčila prste. Mac Kingley pa je zavrnil tudi znanprej vsako ponudbo zveze z Anglijo, katera bi vtegnila le školovati Ameriki. Kar se tiče Burov se ni Chamberlain prenačil, ker je še uprašanje, ali bo on ali Buri narokovali poguje pri sklepu mira. Angleška armada je v kritičnem položaju, in k vsemu temu se je izrazila vlada, da ne more več pošiljati novih močij v Afriko, ker je prišla na sled zaroti v Dublinu na Irskem. Ruski časniki pa pravijo, da se pripravlja vstaja po vsej Indiji proti angleškim kramarjem. Žuganje Franciji radi razžaljenja angleške kraljice je pa smešno, ker ni Francija do danes angleška kolonija. Za svoj imenitni govor je dobil Chamberlain celo od angleške vlade ukor.

Rusija v Aziji. Zavidno gledajo Angleži, katerim je sreča v južni Afriki tako nemila, kako silno hitro napreduje Rusija v Aziji. Ni zadosti Rusom, do bo kmalu zgotovljena sibirski železnica, katera meri se stransko progo v Kitajsko 6.000 kilometrov in stane 570 milijonov goldinarjev. — Prihodnjo pomlad začnejo graditi dve železnici v centralno Azijo. Ena bo vezala Orenburg z Taškentom, druga kaspisko morje z Afganistanom. Dolgost obeh bo znašala kakih 3.600 kilometrov. — Pred kratkim je sklenila Rusija pogodbo z Perzijo, po kateri sme v teku prihodnih 15 let samo Rusija graditi železnice v Perziji. Ob enem dobili so Rusi pravico, zasesti železniške postaje po vsej Perziji s svojimi vojniki.

Vojska v južni Afriki. V Natalu stojijo Angleži pred reko Tugela in ne morejo ne naprej ne nazaj. Naprej ne, ker so Buri zasedli najvažnejše postojanke. nazaj ne, ker bi se za njimi spuстили Buri in jih uničili. Na zapadu stoji general Metthuen pred mestom Kimberley, katero oblegajo Buri. Naprej ne more, ker mu manjka konjice in topov. Za hrbtom pa ima Bure in vstaše, katerih se je pridružilo v zadnem tedne 20.000 Buron. Da pa je prišel v to lepo lego, se je moral še hudo bojevati, tako, da je zgubil kakih 2.000 mož, peti del svoje armade.

Južna Amerika. V republiki Venezuela so zmagali ustaši popolnoma vladne čete. — V istem času je bila revolucija v Kolumbiji. Vstaši so bili premagani v glavni bitki. Padlo je 1.000 vstašev, 2.000 jih je bilo ranjenih. — Prepir med Brazilijo in Bolivijo radi pokrajine ob reki Puruš je porabil španski bogataš Rodriguez Aries, da je proglasil samostojno republiko z imenom Akre. Nova Republika je pač zadnja država, ki se je rodila v 19. stoletju,

Kaj novega po Slovenskem?

Na Krajskem. — Krčmarju Ilijašu iz Šalovc na Dolenjskem so neznani tatje ukradli iz njegove kleti 17 vedrov vina. Tatovom je dišalo njegovo dobro vino. — Kočevskega premoga izvažajo sedaj po 20 vagonov na dan. Novih premogovih žil iščejo v kočevski, trebanjski in žužemberski okolici. — „Glasbena Matica“ je priredila koncert, na katerem je sodeloval pevec dvorne opere, g. Heš. — V Ljubljani je umrl predsednik trgovske in obrtne zbornice g. Ivan Perdan. — Novo gionazijsko poslopje so Ljubljani v saboto slovesno blagoslovili. — Z zgradnjo električne cestne železnice v Ljubljani prično v marcu prihodnjega leta. Delo bo trajalo osem mesecev. — Na poti v cerkev je utonil 80 letni Jožef Miklavčič na Krki. V temi je zašel v Krko ter našel smrt v valovih Krke. — Vas Spodnje Poljane pri Starem trgu na Notranjskem je pogorela. Rešili so le živino, vse drugo je zgorelo. Škode je okoli 25.000 gld.

Na Štajerskem. — V Mariboru so otvorili s slavnostjo krasne prostore Narodnega doma. — V Gradcu je umrl prelat dr. Alojzij Hebenstreit. — Tudi v Mariboru imajo svojo Bismarckovo ulico. Zdaj je nemštvo rešeno. — Ilustrovani narodni koledar za l. 1900, ki ga je izdala Hribarjeva tiskarna v Celju, je državno pravdnštvo zaplenilo. — Pri Sv. Marku pri Ptuj se je po nesreči ustrelil 20 letni Štefan Kostanjevec, lovski paznik. — V Krapjem je vtonil 13 letni deček. — V Radomerju pri Ljutomeru je ustrelil neznan zločinec 54 letno vdovo Marijo Gaberc ter jo oropal.

Na Koroškem. — V Zgornjem Dravogradu se je ustrelil učitelj Strnad. — Blizu Koprivne so našli na cesti mrtvega bajtarja Vidmarja iz Bistre. — V Pogorjah je pogorela sušilnica v kateri so sušili lan. — Zgorela je tudi 70 letna delavka Hochmüller. — Velik pretep je bil na Gorici, v obč. Spodnji Dravograd med hlapci. Pri pretepu so ubili hlapca Grabenška. — Mit. prošt Lambert Einspieler je bil v soboto slovesno umeščen. — Orla je vstrelil cerkovnikov, sin v Logivasi. Orel je tehtal 3:80 kilogramov.

Dopisi.

Z dežele. (Izv. dopis.) Kaj naročimo v bodoče? Nekateri se morda preveč držé te misli, da je treba podpirati tudi nasprotne liste, da se izve, kaj pišejo, da bodo bolj obzirni do nas. Prazna misel: „liberalec“ in pa obzirnost, hči pravičnosti! Zli se mi vredno navesti besede veljavnega pisatelja, ki je rekel v nekem življenjepisu o tej reči: „Misli si je (rajni), kakor jih je že mnogo mislilo in jih še misli: „Ako smo duhovniki kot naročniki in sodelovalci pri listu, bode se pač oziral na nas in se ogibal vsega, kar bi nas žalilo. Ako ga pustimo vsi in mu začnemo odlično nasprotovati, premenil se bode v protiverski list.“ Kaj naj rečemo o teh (Belčevih) nazorih? Praktično se stvar sama po sebi odločuje. Praksa namreč uči, da se uredniki, ki nimajo verskega prepričanja, ne ozirajo na peščico duhovnikov, ko bi morebiti hotela jim biti na strani. Danes morebiti utegne omenjati „častito duhovščino“, da zamaši predale govorec o kaki cerkveni slovesnosti, drugič pa go-

vori o papežu, o cerkvenih zadevah tako, kakor bi bilo to na Kitajskem, — uredniku deveta briga. Poleg tega moramo to pomisliti: Ako mi vest pravi, da kaka stvar ni dobra, ne morem in ne smem se pečati z njo, češ: ako se odtegnem, potem bode še hujše. Kako bode potem, tega ne vemo; a to vemo, da se slabega nikdar ne smemo udeleževati. In tako malo zaupanja na dobro stvar, katero mora zastopati duhovnik, kaže to, ako se boji hujših napadov, in zaradi tega prijenjuje!

Ali je morebiti naša vera in naše delo samo sleparija? Ali se moremo bati, da nam vzemo vsakdanji kruh? Kdor tako misli, ta nema pojma o veri, niti o cerkvi in o njenem poklicu. Pravi nčitelj katoliške vere, in naj si bode še tako velik oportunist, ne smé nikdar tako govoriti. Dolžnost storiti, govoriti in delati za dobro, ne se družiti s slabimi: — to mora biti vedno načelo katoliškemu politiku.

Podobno se je govorilo tudi ob 1. katoliškem shodu, katerega so se udeležili tudi — svetovni, med njimi tudi lastnik časnika z napisom: Bog in narod! Torej....!

Iz Bolškega. Vi Dolinci menite, da smo že v sneg zakopani in da spimo že zimsko spanje; — a temu ni tako. Naši hribi so vsi še čisti in še celo siva glava vojaka Triglava je že zgubila sneženo kapo. Da pa še ne spimo zimskega spanja, naj Vam bode to v dokaz. V Bolcu smo ustanovili posojilnico, ki posluje že od začetka jeseni sem. Upamo, da bode marsikteremu dobro došla, ker ravno tu je bila prav potrebna. — V Soči dobili so nove orglje, katere sta postavila brata Zupna op. 74. Orglje so sicer majhne, toda za tamošnje razmere dovolj velike in popolnoma zadostujejo. Glas imajo, posebno nekateri spremenijo, jako mil in prijeten. Po Slovenskem je kot mojster že dovolj znan, in marsikatero drugo mojstersko delo ga toplo priporoča. — Domača koza se tu še vedno preganja in jo mislijo sčasoma popolnoma zatreti. Toda cele čede divjih koz se varno pasejo po naših hribih in gorje onemu, ki bi se predrznil kakega kozla ustreliti. Domača koza škoduje gozdom, — divja ne! Ako hočete našemu „Svitarju“ vzeti kozo, dajte mu kaj drugega, da se bode zamogel preživeti. — V naša mogočna Soča je tu popolnoma izginila! Ona jama, iz katere izvira Soča, je popolnoma prazna in voda je docela usahnila. Votlina je precej široka in kakih petnajst metrov globoka. Ako se vrže kamen vanjo, pada na suho, — znamenje, da ni sploh nič vode v njej. Sploh čudno, da se tudi v globočini svetli. Stari ljudje pripovedujejo, da so nekaj v to jasno spustili ribo, kateri so dali neko znamenje na vrat in, da so pozneje to ribo ujeli v Belopeških jezerih. Strokovnjaki bi si sedaj to jama lahko nekoliko natančneje ogledali. Tudi med Logom in Sočo je voda popolnoma usahnila, in kake pol ure hoda vidi se prazna struga. Ljudje imajo na teh krajih globoke vodnjake, da imajo vodo za se in za živino. Sploh Trentarjem katerim že zmanjkuje po navadi jedi, manjka zdaj še voda. Drugodi se menda vesele legega vremena, a tu pa prosijo za „hudo uro“! Kedar bode Soča v navadnem teku in se bode kaj nenavadnega zgodilo, Vam že zopet poročam.

solnce prave izobrazbe, — poznali niso še Kristusa.

Prostost vesti, katero nam je še — le Kristus utemeljil, bila jim je neznana. Vse je bilo podrejeno premoci države, javnosti, vse vključeno v okove tradicionalnih oblik. Le tu pa tam je izbruhnila še samostojnost kot taka na dan v starih modrijanih. Hodili so svojo pot ne zmeane se za tačasno modo! —

Pravo zasebno prostost in samostojnost je svetu razodel Jezus Kristus.

Človek poprej niti slutil ni, da je sam na sebi neizmerne vrednosti, dasi je brez lepote, brez močij, dasi je nezmožen za delo in je svetu le breme.

Kristus je izrekel prvi načelo, da stoji človek sam sebi bliže nego cel svet. „Kaj pomaga človeku, če cel svet pridobi, dušo pa pogubi.“ Vse je zgubljeno, ako se človek samega sebe zgubi!

Dolžnosti do drugih pričenjajo potem, ko je človek poprej samega sebe, svoje srce uravnil. Srce mu bodi svetišče, do katerega ima oblast le Bog.

Prvi in glavni pogoj značaja je torej vzgoja notranjega človeka. ne pa le navidezna, zunanja formalnost, ne le lupina brez jedra! „duh je, ki oživlja; meso nič ne koristi.“

NOVICE.

Naš nadpastir, kardinal dr. Jak. Missia, je torek preko Ravene in Loreto odpotoval v Rim. Spremljajo ga novomeški prošt dr. Elbert, kanonik baron Oer in tajnik Zamparo. 14. t. m. bode javni konzistorij, pri katerem prejme naš kardinal po navadnem običaju iz rok svetega očeta kardinalski klobuk, kot najvišji znak tega dostojanstva. Ob enem se kardinalu odkaze njegova naslovna cerkev v Rimu ter se mu naznanijo oni zbori ali kongregacije, pri katerih ima sodelovati. — Par dni pozneje bo imel slovesen uhod v svojo naslovno cerkev, pri kateri ima posebne pravice.

Proga soške železnice od Solkana do Kanala bode kmalu izmerjena. Delo hitro napreduje, ker ga morajo inženirji v najkrajšem času predložiti železniškemu ministerstvu. Inženirji pravijo, da gradba te železnice se prične v kratkem, drugače pa se vsa stvar zavleče za dolgo let. Po tem načrtu pojde železnica pod Sveto goro na desni breg, ter pod Sabotinom, s kozi Gorenje polje do Kanala, kjer, železnica zopet prestopi na levi breg. Radovedni smo, kedaj bode iz te moke kruh.

Osobne vesti. Dr. Karol Triller, odvetnik v Tominu, se ne preseli v Gorico, temveč se nastani zopet v Ljubljani — Sodni pristav g. Matija Fabijani je imenovan za okrajnega sodnika v Kobaridu, kjer se otvori s 1. januarjem 1900 novo okrajno sodišče. — Sodni pristav g. Henrik Lasč je premeščen iz Tomina v Ajdovščino.

Dopolnilna volitev. Vsled odstopa grofa Alfreda Coroninija je dopolnilna volitev v veleposestvo za goriški deželni zbor razpisana na dan 3. januarja 1900 v Gorici. Tržaški uradni list je objavil volilni imenik. Reklamacije glede imenika je vložiti na namesništvo tekom 14 dni t. j. do 29. decembra. — Vseh volilcev je 206.

Mesto notarja v Kobaridu je razpisano. Prošnje je vložiti do 20. t. m.

Pomanjkanje vode občutijo naši Kraševci in Gorjani, ker že toliko časa ni deževalo.

Semenj sv. Andreja je bil letos manj živahen, kot druga leta. Mladi svet je imel svoj „špas“ okoli „komedij“, ki so menda tisti dan napravile najboljše kupčijo. Veselje je bilo poslušati furlanske trgovce, kako so ta dan znali slovensko ter klicali ljudij: „Pejte ga noter.“

Goriški socijalni demokratje hočejo proslaviti stoletnico smrti Giordana Bruno. Zbrali so se pri Marziniju, kjer so se posvetovali, kako proslave tega žalostnega junaka. Tudi imajo pri Marziniju vsako nedelje plesno zabavo. Priredili so jih menda le, ker je r. vno advent. Vsak po svoje!

Pred porotniki v Inomostu bode sedel dne 15. t. m. bilši mestni kravji doktor, Adolf Codermatz, 16. t. m. pa bilši odgovorni urednik „Sentinelle“ Andrej Corsig.

„Il Friuli Orientale“ je naslov novemu dnevniku, ki bode pričel izhajati 14. t. m. Ta dan preneha izhajati „Corriere“. Mi ne bomo žalovali za „Karijolo“. Italijani pa tudi ne, saj jo bode v napadih na Slovence nadomestoval dnevnik.

Necreča Primožič Alojzij in Pevme je padel tako nesrečno z nabito puško v

roki, da se je ista spožila ter ga hudo ranila v nogo.

Cena hrane za jetnike. Za leto 1900 je določena cena hrane za jetnike, ki morajo povrniti otroške za hrano, v Gorici z 71 vinarji za vsakega jetnika, za vse druge okraje pa s 109 vinarji na dan.

Odgovor na vprašanje. Zadnja „Soča“ je radovedna, kdaj in kje je trdila, da je delavska organizacija na Goriškem nepotrebna. Veseli nas, da ji moremo takoj postreči in gg. okrog nje o dr. Pavlice trditvi prepričati. V št. 78 letošnje „Soče“, v članku „Naša narodna organizacija“, ki ga je pisal članekar izven uredništva, se bere, da „ni naravne potrebe združbe naših delavcev“, ter, da je zato taka organizacija le „umetna.“ Tudi ni pridalo uredništvo nikacega dostavka, češ, da za te nazore članekarja izven uredništva ni odgovorno samo. Zdi se, da urednikom „Soče“ najnovejše njih navdušenje za t. zv. svobodomiselnost oslabuje že spomin, ki ga jim bo treba odslej večkrat tu pa tam nekoliko posvežiti, kar bomo vselej z veseljem storili.

Sočanska doslednost v nazorih odseva iz vsake številke lepši. Tako je n. pr. pred časom očitala „Gorica“ uredniku „Soče“, g. Gabrščeku, ki se danes sili med prvoboritelje za trgovske in obrtne interese in ustanovitev prekmorske trgovine, da niti sam ni znal baje vedno, kakor bi bilo treba, podpirati razvijajočih se slovenskih trgovcev in obrtnikov ter mu podtikala celo nekam čudne in za naše trgovce in obrtnike naravnost poniževalne nazore, ki jih je izražal tu pa tam, baje celo javno n. pr. da rajše kupi pri Lahu za 1, kr. boljši kup kako stvar kakor od Slovence. Kakor odgovor in nekako opravičilo na te in enake podtikanja, katerih ni vselej ovračal, navedla je njegova „Soča“ istočasno iz nekega gogora dr. Jurtele tele besede: Ljudje, ki r. trgovini nič ne razumejo in nimajo denarja, začenjajo trgovino in pridno kriče: „svoji k svojim.“ Toda kupci hočejo biti za svoj denar tudi primerno postreženi. Zato se dogaja, da taki trgovci le prekmalu propadejo — Slovencem v obče v sramoto in slovenskim trgovcem v škodo, ker jemljejo zaupanje še poštenim in vrednim... Zdrugimi besedami ti tako kvalifikovani trgovci niso „pravi“, delajo slabo ime še dobim, z njimi ljudje, ker niso „pravi“, in ker „o trgovini nič ne razumejo“, niso zadovoljni, kajti vsak „hoče biti za svoj denar tudi primerno postrežen.“ — Nam se zdi, da je imel prav tako dr. Jurtele, ki je tako pisal, prav tudi g. Gabršček, ki je strinjaje in ravna se po teh nazorih te besede ponatisnil. — Tacega mnenja je tudi naše ljudstvo, ki se hoče otesti naših trgovcev tam, kjer niso „pravi.“ A med tem, ko so ljudje marsikje dosledni v tem svojem naziranju, postaja „Soča“, ktere šefredakter je isti g. Gabršček, nedosledna in pravi: da odreka pravico vsakemu konzumu, društvu... niti pod krinko izgovora, da tu ali tam ni „pravih“ trgovcev! Ali so „pravi“ ali napačni, o tem ne bo presojal nikdo(?)? Kjer ni „pravih“, postanejo, ker jih sili boj za obstoj na to. Dobro! Zakaj pa se g. Gabršček sam ni držal tega nazora, ker sicer bi se mu ne bilo, — kakor povedano, — treba opravičevati z dr. Jurtelom in bi še ohranil veselo zavest, da je tudi on pomagal delati iz nepravih v trgovcev „prave!“

vselej! Toda, kdor noče obupati nad moralno niti izobčiti poštenja iz človeške družbe, računoti mora s prosto voljo. Volja je, ki stvori značaje, vsi drugi vplivi so le pripomočki.

Poslopju daj posebno lice krajevna lega, gradivo; a poslopje samo se ne zida; zidarski moj-ter je, ki delo prične in dovrši.

Zašli smo! — Povedati smo hoteli, česa je treba popolnemu značaju. Treba je lepega sorazmerja mej duševnimi zmognostmi. Govorili smo prvo o razumu, katerega naš vek silno izobrazuje. A našli smo pri njegovih izobrazbi neodpušljiv nedostatek. — zanemarljivo se temeljne resnice: — verska načela; — zanemarljivo se: — vzgoja vesti. Kjer ni vesti, ne išči prave značajnosti. Tam vlada le hinavščina, formalnost. —

Pomanjkanje vesti priča, da ni v glavi trdnega verskega prepričanja. Brez prepričanja, brez trdnih načel — ni značajev.

Z dvomi in s samimi dvomi se cela večnost ne vzgoji značaj. Da, dvom je grob značajnosti, pogin moštva! Na negotov, nestalen temelj ne zida nihče hiše.

II. Morda zna naš vek boljše vzga-

L I S T E K

„Veliko moških, malo mož naš vek rodi.“

S. Gregorčič.

(Nadaljevanje.)

Vest jim je postala le fraza! Pač, tudi neko vrsto vesti poznajo. A ta vest jim je le — sodnik, kazen, zapor. Zato ti je dovoljeno toliko, kolikor moreš skriti pred sodnikom. Radi tega se tudi kaže v modernem svetu tak blišč, tako poštenje na zunaj da bi dejal, novodobna omika je dosegla vrhunec.

Naj kdo le zine razžaljivo besedo, koj ga lahko utakneš v zapor. Naj se le dotakne tvoje osebe, tvojeje imetja, koj ga lahko izročiš stražniku v pest. Nesramnih dejanj v javnosti ne najdeš. Kaj pravim dejanj? Niti nesramnih besed ne slišiš v družbi. A kaj za-to, da gnezdi nebroj nečistih mislij in želja v srcu. kaj za-to, da rasto nesramne hiše v velikih mestih, kakor gobe po dežju. Javno to ni, — in morala je rešena! —

„O tempora, v mores“, vskliknil bi človek s Ciceronom. A da je poganski Ciceron tožil o moralni gnjilobi svoje dobe, se še razume. Saj njim še ni zasijalo

Tretjega strankarskega shoda avstrijskih kršč. socijalistov, ki se je vršil dne 3. decembra t. l. na Dunaju, so se vdeležili v lepem številu tudi Slovenci po svojih zastopnikih gg. Štefetu in Kregarju v družbi s člani slov. akad. društva „Danica.“ Slovenci so postavili mnogo umestnih predlogov, ki so tudi prodrli. Zlasti je toplo pozdravil naše zastopnike Dunajski župan dr. Lueger, ki je del svojega govora zaključil z vsklikom: Hoch Slovenen. (Živeli Slovenci!) Dal Bog, da bi ideja združenja kršč. socijalistov avstrijskih, brez razlike narodnosti, prospevala in zajedno zavnala tudi narodnostna nasprotja, strogo braneč pravice posameznih nacionalnih skupin. Veže naj jih skupna kršč. kat. ideja, socialno gospodarsko delo in pa geslo „vsakemu svoje!“

Uboj. Ko so v ponedeljek na vse zgodaj šli ljudje iz Furlanije na trg v Gorico, našli so med Korminom in Moraro ob cestnem jarku mrtvo truplo. Bilo je to truplo 30 letnega delavca v tamošnjih opekarnah. V nedeljo večer so delavci popivali v bližnji krčmi. Stepli so se med seboj v krčmi, nadaljevali boj na dvorišču, ter truplo umorjenega čez ograjo vrgli na cesto. V obrazu je imel 17 ran. Vse rane so bile smrtno.

Župnik brez plače. V Kortah v Istri tamošnji župnik že več let ni dobil plače. Vsi njegovi napori v tem pogledu mu niso nič pomagali. (Lepa! Stavec.)

Kaj hočemo še več. Deželni odbor isterski je imenoval za novega stavbinskega svetnika pri dež. odboru v Poreču nekoga Joz. Porscherja, ki zna laški, nemški, francoski in celo rumunski. Hrvaški ali slovenski, seveda, ne zna. — Čemu?!

Napredne hlapce ima Berlin. Med slugami se je pričelo gibanje proti predrznosti od strani gospodarjev, ki jih kličejo po krstnih imenih. Pravijo da se jih mora odslej titulirati z „gospodi“, ne pa kar na kratko z „Janezi“, „Jurji“, „Avgusti“ ali „Matevži.“

Vseslovenski delavski shod bode v Ljubljani dne 6. in 7. januarja prihodnjega leta. Vse dopise sprejema g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani.

Spomenik izzivaču. V Trstu so pričeli na javnem vrtu kopati podlago Rossettijevemu spomeniku. Na spomenik bodo vklesali izzivalno pesem: „Nella patria di Rossetti...“ Ali merodajne oblasti dopuste tako izživanje slovenskega prebivalstva v Primorju?

Maša polnočnica v novem letu. Kongregacija obredov objavlja odlok, s katerim dovoljuje sveti Oče, da sme 31. decembra 1900 v vseh cerkvah, kjer bo po noči izpostavljeno sv. Rešnje Telo, o polnoči biti sv. maša o prazniku obrezovanja Gospodovega in da se sme tudi vernikom deliti sv. obhajilo, da se tako posveti zveličarju zadnje leto tega stoletja in prvo leto XX stoletja po odrešenju.

400 morilcev pred svetiščem. Sassani v Italiji pričue te dni ogromna sodna obravnava, 400 oseb je obtoženih raznih roparskih umorov. Povabljenih je k obravnavi 2000 prič.

Podraženje dopisnic in pisemskega prometa. Z novim letom se po draže, kakor naznanja ministerijalna naredba, dopisnice za jeden vinar in bodo stale toraj dopisnice 5 vinarjev ali 2½ kr. Pristojbina za priporočena pisma in na-

jati srce. Izkušen pesnik naše dobe sodi tako le:

Podoba živa naše dobe
Si ti, o jasn, zimski dan
Prepoln kot ona si svetlobe,
Kot ona mrtev in hladan.

Po glavah svetlo je in jasno,
A v srcih zimski mračni mrak;
Tam ne poganja cvetje krasno,
Tam ne odmeva spev sladak.

Tako je torej jednostranska vzgoja razuma zanemarila vzgojo srca. Zato srečavamo na svetu dandanes bolj kot nekdanj veliko kopo mrzlih, brezčutnih razumnikov. Da, še celo bitju, ki je po svoji naravi bolj čutno, — ženski, skušajo zamoriti čustva nalagajoč jim opravila, ki se prav malo zlagajo z njihovo naravo. —

Kako malo so vzgojena srca, priča nam je tisoč in tisoč ljudi, ki vsled brezčutnosti drugih glada umirajo.

In tako daleč je moralo priti, ker zaprli so pot veri, ki ima edina oblast do src. Kdo naj vzgaja srca, kdo sadi vanj čednosti, kakor ona Mati, koji edino je dano gledati do dna človeškega srca!

Vera je najboljša, najhitrejša sredstvo za vzgojo, ker seza do korenike pokvarjenosti, — do napuha.

vaдна pisma v inozemlje, izvzemši Nemčijo, se poviša na 25 vinarjev, ali 12½ kr. mesto dosedaj 10 kr. Dostavina za pismo na deželi bos 1 januarjem odpravljena, mesto tega se pa poštnim uslužbencem po deželi povišajo plače iz gorenjega novega dohodka v znesku 2 milijonov gld. — Nove nakaznice, spremnice, navadne in časniške znamke dobimo z novim letom. V promet pridejo z 31. decembrom, vendar se bo po občinstvo do 31. marca 1900 posluževalo lahko tudi dosedanjih poštinih vrednot in jih bodo poštne uradi do konca leta zamenjavali z novimi.

Razglas. Deželni odbor naznanja s tem, da je podelil pobiranje deželnih davščin, ki so določene za leto 1900, in sicer po 1 krono od vsacega hektolitra na drobno potočenega piva, po 36 vinarjev od vsacega litra na drobno, to je izpod 56 litrov potočenih žganjin, navedenih v I. členu B. II. točka 1 zakona od 18. maja 1875 (drž. zak. št. 84) razun špirta iz pokvarjenega vina in po 30 vinarjev od vsacega na drobno (izpod 56 litrov) prodanih žganjin, omenjenih v 2. točki istega zakonovega člena, za celo deželo g. Josipu Gorupu iz Trsta.

Županstva so povabljeni, da objavijo to v svojih občinah, posebno pa dočimnim obrtnikom.

„Kako ti je ime?“ je vprašal kralj Aleksander nekoga — „Ime mi je Aleksander.“ — „Ali se drugače vidi, ali se drugače zovi. bil je odgovor. — „Kako je tvoje geslo?“ „Bog in narod.“ Ali drugače piši, ali o geslo izbrisi!

Imenovanje. Voditelj ministerstva za nauk in bogočastje imenoval je profesorja na trgovinski srednji šoli v Tridentu g. Edvarda Buchter pravim učiteljem na trgovinskem oddelku tržaške pomorske akademije.

Umrli: V Ljubljani vmrl je v 63 letu svoje dobe g. Ivan Perdan deželni poslanec, predsednik trgovske in obrtne zbornice kranjske ter zalagatelj vzgajalnice družbe sv. Cirila in Metoda. Ker je bil zvest svojem narodu do groba, — podi mu zemlja lahka!

Lvov 5. decembra t. l. ob 4 popoldne vmrl je v Lvovu bilši predsednik poslanske zbornice dr. Fran Smolka v starosti 88 let. Njega Velikanstvo je izrazilo po galskem predsedniku rodbini pokojnega ekselence dr. Smolke svoje sožalje na veliki izgubi. Pri pogrebu bode zastopal državni poslanec gospod Povše desničar državne zbornice, maloruski državni poslanec Barvinski pa slovensko-krščansko narodno zvezo.

Slum v Istri: 19. novembra t. l. ustanovila se je v Slumu v Istri hrvaška podružnica sv. Cirila in Metoda. Vpisalo se jih je prvi dan 90 članov. Slavnostni govor je imel gospod Josip Flego. Pri vsem slabim vremenu prihiteli so vendar vrli Buzetski Tamburaši iz Slum, da bi se svojim ubranim vdaranjem povzdignili izredno slavnost. Čast zavednim prebivalcem „Sluma“ ter „Buzetskim“ Tamburašem!

Glasbena Matica: Minolo soboto je imela „glasbena Matica“ svoj I. redni koncert. Obnesel se je sijajno! Koncert se je vršil pod vodstvom strokovnjaka gospoda Hubada. Pri koncertu sodeloval je tudi c. kr. dvorni vperni pevec na Dunaju, Čeh Heš.

Razpis: Na novoustanovljenem o troškem vrtecu v Trzinu se razpisuje

Vera je, ki vzdiguje človeka v ravnotežji mej dvema skrajnostima: mej brezčutnostjo in mehkužno sentimentalnostjo. Ako zapustiš sredino, nagneš se ali k prvi ali k drugi skrajnosti: in tako je tudi novi vek padel deloma v roke brezčutnemu mišljenju, deloma brezmišelnemu čutenju.

Nili laži veda dovedla človeškega razuma na taka stranska pota, na katerih zmruže človeško srce. In pa slovstvo?... Kaj je pač naturalizem in novejši simbolizem, kakor le brskanje opazovalnega duha po vseh kotih človeškega življenja, ne meneč se za to, da pušče srca prazna, ali pa jih k nečemu tiši z nedostojnimi čustvi?

A na drugi strani javka in stoka tropa sentimentalnih pesnikov in pisateljev, ki ne vidijo v sebi in v drugih nič, kaker srce in čustvo.

Po dveh strugah se bliža novodobni tok v neznačajnost: po pesimistični strugi do obupa, po optimistični v razkošnost.

Vzrok temu je jednostranska vzgoja človeških zmožnosti: ali prevladuje razum, da ostaja srce prazno, ali pa se napolnjuje srce, da se razum utaplja.

(Dalje pride.)

služba otroške vrtarice s 360 fl. letne plače.

Prosilke naj vlagajo svoje prošnje do 20. decembra t. l. na „vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

„Lega Nazionale“ je naredila zopet nov naskok za raznarodovanje našega ljudstva. Odprla je pri sv. Alojziju v il. okoličanskem okraju novo italijansko šolo. Menimo pa, da so tamkašnji Slovenci toliko zavedni, da jih ne preslepi vsak prazen mah

Za prihod Lloydovega parnika „Berenice“, ki je, kakor znano okužen, se vrše priprave v lazaretu pri sv. Jerneju. Dospel bode v četrtek. Očistili so skladišča, kjer shranjajo kavo, spalnice za mornarje itd. Priredili so sobo za razkuževanje ter uničili podgane, ki so nevarne raznaševalske kužnih bolezni. Za izkrčevanje kave je najetih že kakih 50 dninarjev, ki ves čas karantene ostaneje v lazaretu, kakor tudi zdravniki. V takih stvareh se ni nikoli dovolj previdno, a upajmo, da bo to zadostovalo, da se ta siba božja odvruče od naših pokrajin.

Vihar na Dunaju. Od 4. do 5. t. m. popoldne razsajal je po Dunaju hud vihar, ki je povzročil precejšnje škode na poslopih, posebno pa na javnih nasadih. Tudi več oseb je bilo vsled viharja poškodovanih.

V dobi elektrike. Nek ameriški list piše: V ponedeljek je namignilo neko dekle ptujcu z robcem, in v torek je bila vže poroka. V sredo pa mu namignje novo poročena boljša polovica z metlo, in v četrtek je vložil vžaljeni mož vže tožbo za ločitev! To so efekti električne dobe!

Pri skušnji. Gospod profesor dijak: „Povejte mi, kedaj je živel „Karol Veliki“? Dijak jako slabo pripravljen in v zadregi: Za časa njegovega vladanja.“

Tržaška posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z omejenim poroštvom, ulica S. Francesco št. 2, je imela do 30. novembra t. l. 1,885.560 gld. 54 noč. prometa. Lanjsko leto v istem času pa 1,012.922 gld. 24 noč. Narastek znaša torej 872.638 gld. 30. noč.

Odbor političnega društva „Edinolt“ se je pri letošnji volitvi tako sestavil: Gustav Gregorin 1. podpredsednik; dr. Otokar Ribač, 2. podpredsednik; dr. Edvard Slavik, tajnik; dr. Ivan Zuccon, njega namestnik; Ante Bogdanovič, blagajnik; dr. Josip Abram, njega namestnik. V nadzorovalni odsek za list „Edinost“ so bili izvoljeni: prof. Mate Mandić, dr. Gustav Gregorin in dr. Otokar Ribač. V to društvo se je zaenji čas zaneslo prav živalno gibanje, kar pričajo pogosti shodi, ki se prirejajo v tržaški okolici. „Slovenski Gospodar“ piše: Tržaški Slovenci so postali v zadnjem času prav živalni. V mestu in okolici prirejajo shod za shodom ter poučujejo in navdušujejo ljudstvo. Posebno pozornost obračajo govorniki ljudskemu štetju ter opozarjajo, kako krivično je štetju po občevalnem jeziku, kako uradniki o štetju krivično postopajo in kako vlada potem vkljub vsem krivicam in nepravilnostim baš ljudsko štetje jemlje za podlago svojemu stališču nasproti slovenskim narodom. Tržaški Slovenci nam morejo biti v zgled v tem gibanju.

Zopet žid v cerkvi. Edinost poroča: V novi cerkvi Sv. Vincencija na Rocolu se imajo vršiti slovenske propovedi. Tega ne sme biti, — tako veli „Piccolo.“ Priznati mora sicer, da je v Rocolu Slovencev, to pa samo v najoddaljenejših krajih Rocola: res je sicer, da se je cerkev sezidala za tamošnje ljudstvo, a vendar kliče ta zaščitnik katoliške vere, da slovenskih propovedi v tej cerkvi ne sme biti. Tako sta se baje pogodila občina in škofijski ordinarijat, ko je mesto dovolilo prispevek za zidanje cerkve.

Ker je pa žid, kakor znano, vedno dober, „handla“ tudi v tem slučaju. Predlaga namreč škofu, če bi se že dovolila Slovincem po ena propoved v slovenskem jeziku, da naj se v tem slučaju odpravijo vsi slovenski obredi, kar jih je še ostalo pri sv. Antonu in v cerkvi Matere Božje. Ni slaba kupčija!

Camber in Gerin pred porotnim sodiščem. Dne 2. t. m. se je vršila razprava proti znanemu socijalistu Camberju. Tožitelj je bil socijalist A. Gerin, tiskar v Trstu, proti kateremu je bil Camber februarja meseca t. l. v svojem listu „Lavoro“ napisal več člankov, ki nam razmere v tamkajšnji socijalistični stranki ne kažejo baš v najlepši luči. Camber je oponašal Gerinu, da je kakor predsednik socijalistične zveze razen tedenske plače po 16 gld., katero je imel od vodstva na Dunaju, in potnih stroškov in raznih dijet natural denar o raznih veselica, shodih, plesih itd., ne da bi kdaj polagal račun

ter, da je bil Gerin, ako se seštejejo vsi dohodki, bolje plačan, nego kak minister.

Vsled tega je Gerin tožil Camberja radi razžaljenja časti; a poslednji je bil oporočen.

„Slavljanska Lira“. V Trstu prične izdajati z novim letom gosp. gotbeni učitelj, Hrabroslov Vogrič, list za tamburaške zbornice.

Stari in novi denar. Novci za jeden goldinar se pri nas še sprejemajo v vrednosti 2 kron, dokler se naredba ne prekliče. Isto velja o državnih notah po 50 in po 5 gld. Isto velja o notah avstro-ogerske banke, dokler jih banka nazaj ne vzame. Nasproti pa cekini, ki so po zakonu z dne 9. marca l. 1870. kovani kot zlati denar po osem in štiri goldinarje, in kot trgovski novci kovani levantski tolariji, se od c. kr. blagajni več ne jemljejo in ne dajejo. Deželni zlati novci (po 20 in po 10 kron), se sprejemajo še po nominalni vrednosti. Ako se vidi, da imajo oddani novci manjšo težo vsled rabe, se sprejemajo še po minimalni vrednosti. Oddolčna za to je letnica. Če pa določi urad, da je novci izgubili pravo težo kako drugače, nego od navadne rabe, ni vezan, da bi ga sprejel v celi veljavi. Preluknjani, obrezani ali zlomljeni cekini se ne sprejemajo, in se pri njih niti teža ne upošteva. Taki cekini naj se spravijo v denar tako, kakor navadna zlatina.

Smešen prizor pri dunajski volitvi. Ob sijajni antisemitski zmagi v okraju Marijahilf se je zgodilo mnogo komičnih prizorov. Najbolj so se ljudje smejali nekemu debelemu socijalnemu demokratu, ki je na ves glas kričal, da ne postane nikdar črnih. V tem hipu pa je bil nenadoma objet. Pritisnil ga je na svoje srce širokopleč — dimnikar. Ves črn je bil meji bučnim smehom popihal zagrizeni mokrač.

Točnost Amerikanov. Nek ameriški list piše: V ponedeljek je namignilo neko tukajšnje dekle ptujcu z robcem in v torek je bila že poroka. V sredo mu je namignila z metlo in v četrtek je mož vložil tožbo za ločitev. Tako se godi v dobi elektrike.

Za Alojzijevešče: Preč. g. Juvančič L. 10 kron, preč. g. Kurinčič J. 10 kron. Pri ženitnini g. M. Pojavnika z gld. Joz. Rojec v Sovodnjah so nabrali svatje 34 kron 30 vin.

Dalje so podarili p. n. g. Stepančič iz Temnice: 15 kg. moke, 6 kg. fižola, 80 kg. krompirja, 5 kg. korenja, 4 kg. jecmena; p. n. g. Mozetič iz Mirna: 80 kg krompirja; občina Kreda: 1¼ kv. fižola; občina Vipolže: 2¼ kv. krompirja, 1¼ kv. sirka, 30 kg. fižola; sv. Gora 80 kg. krompirja. Pri poroki g. Fr. Jeklina z gld. M. Lapanja na Pečinah nabralo se je za slov. Alojzijevešče 10 kron 20 vin. in za „Šolski dom“ tudi 10 kron 20 vin.

Bog živi naše blage darovalce! Srčna hvala in Bog stotero povrni vsem, posebno pa onim gg. in vrlim občinam, ki podpirajo naš zavod z naturalijami; zakaj ti darovi so nam najbolj dobrodošli, „naš vsakdanji kruh“! Vivant sequentes!

Kritika o občenem zboru „slovenskega katoliškega delavskega društva“ dne 26. nov. t. l. pri Katariniju je raznovrstna. Eni hvalijo, drugi grajajo; eni majajo z glavo, drugi bolj modri, dajejo dobre svete, da bodimo previdni itd. To je veselo znamenje, da se naše mlado društvo na Goriškem vsestranski upošteva. Kakor slišimo, pa prevladuje mnenje, da je moška beseda v Katarinijevi dvorani prišla o pravem času in našla tudi plodovita tla. Kar je „Soča“ o tem pisala, bi še bilo, ker vsako ima lahko svoje mnenje, kar pa je „Gorica“ pisala, nima zmisla... Upamo, da bo pridno delavsko društvo, ki druzi v sebi vse delujoče stanovne v kratkem priredilo nov shod.

Miklavžev večer. 7. Decembra t. l. zvečer vršil se je v sv. Ivanu pri Trstu Miklavžev večer. Sponeset se je prav sijajno toliko, gledé proizvajanja posameznih točkov, kolikor tudi gledé občinstva. Prostorna dvorana je bila natlačena z občinstvom. Bili so večinoma domačini. Posebno igra je jako ugajala občinstvu. Ista igra se je ponavljala v sredo popoldne v tržaški Citalnici. Le tako naprej! Bog živi vrli in zavedne „Svetoivancane“! Posnetek iz „Naše Sloge“.

Naslov. 22. novembra t. l. obiskal je na svojem potovanju po Istri ekselencia g. grof Goëss tudi Kastelvenere. Med drugimi stvarmi, katere si je ogledal gospod grof, bila je tudi tamošnja italijanska šola. V šoli se je nahajalo ta čas 53 učencev. Ker se je hotel gospod grof sam prepričati, kake narodnosti so učenci, zaukaže, da naj vstanejo vsi, ki govoré domá slovensko. Na veliko začudenje jih vstane 46! Ker je mislil gospod grof, da ga niso učenci razumeli,

zaukaže, da naj vstanejo oni, ki govoré doma italijansko, — ni vstane jih samo 7! Stevilke pričajo dovolj jasno, kako neobhodna potrebno je italijanska šola v Kastelvenere za poitalijančevanje slovanskih otrok.

Morilca lastnega otroka obsojena na vislice. Na Dunaju se je vršila te dni porotna obravnava, ki je polnila sodnikom in poslušalcem srce z grozo in nepopisnim ogorčenjem Zakonca Josip in Julijana Hummel sta imela 5letno hčerko Anico, ki pa je bila rojena še pred njih poroko. Spočetka sta Anico, ki je bila pridno, tiho in lepo plavalas dekletce, ljubila; a ko se jima je v zakonu rodil sin Maks, se je začel za Anico pravi pekel. Pretepala in mučila sta jo vprav zversko. Dajala ji nista jesti in zmrzoo vati je morala v srajci. Trpinčila sta jo neusmiljeno. Sina Maksa pa sta ljubilo in mu dala vse, kar si je želelo njegove srce. Sodišče je zvedelo za to trpinčje nj, ali sočnik je mater in očeta samo resno posvaril. Potem pa se je mučenštvo otroka šele prav začelo. Oče pijanec je izbil otroku s pretepanjem troje zob, vrgel je Ano ob tla, da si je preklala zgornjo ustnico, zlomil ji je rebro, mati pa ključnico Mati je vtilkala Anici roki v vrelo vodo, jo je bila z železno palčico po vsem životu tako, da je Ana imela bule povsod, da je imela raztrgano in razpraskano kožo na hrbtu, nogah in prsih. Dala ji je jesti le malo kave in kosček kruha za ves dan ter jo zapirala v temno mokro klet. Otrok je vedno strašno jokal, ker je bil lačen in ves razbit. Ljudje so mu metali skozi okno jed ter mu porivali pod vratni piškotav. Ko je mati to izvedela, sta z možem okno kleti zabila in pribila ob vratih lat, tako da ni mogel otrok dobiti od nikoder več grizljaja. Spati je morala Anica na kovčegu, čegar pokrov je bil okrogel. Seveda je padala vedno na tla in se vsa obtokla. Otrok je prestal strašno veliko mraza, zato pa je bil ves otekel. Dasi že 5 let stara, je tehtala le 8 do 9 kilogramov! Bila je samo okostje. Konečno pa se je Bog usmilił te mučenice ter jo poklical k sebi. Umrla je Ana na kovčgu. Ko je bila že mrtva, ji je dal oče — klobuto. Obravnava proti morilcema se je zvršila med nepopisnim razburjenjem poslušalcev, ki so psovali morilca. Sodišče je obsodilo oba na smrt na vešalih; najprej naj bo obešen oče, potem pa mati, ki je mučenštva več kriva.

Hčerina laž — materina smrt. Minuli teden se je izgubila neki rodbini v dunajskem okraju Favoritem osemletna hčerka Ana. Ob osmih jutraj je šla v šolo. Po dolgem iskanju in vsestranskem povpraševanju so jo našli zvečer ob 10. uri. Dovedla sta jo dva dečka, dve do tri leta stareja od nje. Dekle je odgovorilo na vprašanje, da sta jo dečka imela zaprto v kleti. Vsled te izpovedi se je sicer bolelna mati tako vznemirila, da je drugi dan umrla. Kmalu pa se je dokazalo, da je hči lagala, vendar se pa še ne ve, kje se potikala celi dan.

Rituelni umor na Ogerskem? O umoru v mestecu Namestu se nam še poroča, da so pastirčka Erklana na večer, predno je bil umrjen, videli pred židovsko krčmo. Ponj je prišla dekla nekega Žida, ki ga je povabila na večerjo. Zdravniki so konstatovali, da je bil Erklan umorjen po večerji. V trupu ni bilo krvi. Antisemitki časopisi so poslali na lice mesta svoje poročevalce, da zasledujejo podrobnosti.

Zahvala.

Podpisani izrekajo s tem najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so se tako mnogoštevilno vdeležili spreveda k večnemu počitku preljubljenega nam očeta, soproga, brata in sorodnika. gospoda

Andreja Oblaka,

umirovljenega jetniškega čuvaja, ki je po dolgi mučni bolezni dne 3. decembra ob 3¹/₂ uri popoldne za večno v Gospodu zaspal.

Posebno zahvalo izrekamo pa čč. gospodom duhovnikom, ki so v življenju dušno krepili pokojnika; potem državnemu poslancu, č. g. dr. Antonu Gregorčiču in č. g. udom bralnega in podpornega društva v Gorici, ki so se z društveno zastavo vdeležili spreveda umrlega svojega sonda; in gospodoma zdravnikoma dr. Al. Rojcu in dr. Andreju Lisjaku, ki sta do zadnjega tako požrtvovalno lajšala telesne boleti pokojnikove. Bog plačaj vsem!

Zalujoča rodbina Oblak.

Štev. 749

op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil III. četrtletja t. i. mesecev

julija, avgusta in septembra 1898

začne v

ponedeljek, dne 11. decembra 1899.

in se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavnice

in z njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 7. novembra 1899.

Poslano.

Jemljemo si čast, naznaniti čč. sobratom, da naš pooblaščenec prečastni gosp. Dijoniz Guzmics ravnokar potuje po južnih kronovinah, da prečast. gg. duhovnike pouči o „društvu za obnemogle katoliške duhovnike v Avstriji“ in da jih povabi k pristopu. Prosimo svoje preč. sobrate, da našega pooblaščenca bratovsko sprejmo mu popolnoma, zaupajo in društvu pridno pristopajo.

Vodstvo društva za obnemogle katol. duhovnike v Avstriji na Dunaji, L. Wipplingerstrasse 30

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 itrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Poslano.

P. n.

Častni duhovščini avstr. juga v Istri in Primorju častim se s tem javiti, da je v Pazin prišel knjigovez, ki se po krivem izdaje za Vilima Nováka iz Jičina, da zavede vlč. gg. moje naročnike.

Knjigovoznica Vil. Nováka deluje za zdaj jedino v Jičinu na Českem, in se bode ob poznatih pogojih vedno trudila, da si pridobi popolno priznanje svojih p. n. naročnikov z vestnim in trajnim delom.

Priporočuje se naklonjenosti vlč. duhovščine se beležim

Vilim Novák,

knjigovez u Jičinu (Česko).

CENIK

šolskih, pisarskih in raznih drugih
potrebščin.

Papir: uradni zavoj (250 pol) od gl.	1.25
predpisni, " " " "	0.70
pisemski, " 200 " " "	0.60
Zavitki (koverti) 100 " " "	0.20
Šolske pisanke " " " "	0.65
Risanke " " " "	1.70
Sušilniki " " " "	0.08
Ploščice " " " "	0.06
Pisala, škatla " 100 " " "	0.25
Raynila, dvanajstorica " " " "	0.14
Gobice za ploščice 100 " " "	0.80
Peresa, škatla (144 peres) " " "	0.25
Svinčniki, dvanajstorica " " " "	0.06
Tinta, 12 steklenic v škatli " " "	0.45
" 1 liter v steklenici " " "	0.35
Knjige, vpisne " " " "	0.04
" molitvene " " " "	0.12
Podobice, svete 100 " " "	0.30
Mošnički za denar " " " "	0.10
Nožiči " " " "	0.15
Liber intentionum (za vpisovanje maš) " " " "	50 kr.

I. t. d. vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

P. s. Šolske pisanke izdeluje zdaj v svojem področju in imajo mnogo lepši papir in boljši ovitek nego dosedanje.

Za naročila priporoča se najuljudneje

V Gorici, Semeniška ulica št. 10.

G. LIKAR.

mazila; prejase za kilo, obveze in drugo kirurško opravo, pogosto za pse; toaletno milo in drugo lepodišeče blago (parfumerije); potrebščine za fotografijo itd.

Mirodilnica (drogerija)

u Tržni ulici v poslop. okrož. sodišča
je bogato založena

z blagom najboljše vrste

ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreči kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom, ki potrebujejo mirodilniškega blaga.

Posebno se priporočamo cerkvenim oblastim, županstvom uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in priv. zavodom, tvornicam, mojstrom, trgovcem, živnozdravnikom, pirotehnikom itd. Priporočamo zlasti barve suhe in oljate, aniline in lesna barvila za obleko, bronze; pokosti (lake), sušilo, kit, zamazko, votliče, razne krede, fini cement portlandski, čopiče, ščetke oterake za noge, šablone, zamaške, gobe, milo; sveče, užigalice, petrolej; najfinje žveplo in bakreni vitrioli; cavi in druge reči, iz kavčeka (galose); razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode cedike (gume), cerkveno kadilo in kot primeso dišeči storaks; razna čistila, gladila in

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro

Priporoča dalje tudi svojo zalogo

**2 divja, 6 — 8 let stara
kostanja sta za prodati.**

**Več izve se pri uprav-
ništvu tega lista.**

Teodor Slabjanja

srebrar

ulica Morelli 12. — GORICA, — ulica Morelli 12.

uljudno priporoča ve-
leč. duhovščini svo-
jo znano dalavnico za
napravljanje novih in
ponavljanje starih
cerkvenih posod in
orodij kakor tudi
strelavoče najboljših
iznajdeb po najnižjih
cenah, da se ne boji
konkurence.

Da si pa morejo tu-
di bolj revne cerk-
ve naročiti cerkvenega kovinskega
blaga, olajšuje jim to zgorej ome-
njeni s tem da jim je pripravljati
blago, ako mu potem to izplačujejo
na obroke. Obroke si pa preč. p.
n. gospod naročevalec sam lahko
določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto.

HILARIJANSKA TISKARNA

Nunska ulica 14 v GORICI v Nunska ulica 14

napravlja z največjo natančnostjo: trgovske račune, spomenice, papirnat platnice in zavoje z napisom, liste z nadpisom, naznanila prehodov, programe, papirnat tablice, pohodnice (vizitnice), liste za gostije (menu), naznanila vin za krčmarje, vsakovrstne nadpise, naznanila o porokah in naznanila o smrti, cénike, vozne liste, manifeste i. t. d.

Knjige in knjižice vkusno izdelane.

Tiskarna ima popolno zalogo tiskovin
za rabo prečastitih cerkv in za šole — po
najnižji ceni.

Občudovanje

vzbujajo naše najizvrstnejše

švicarske, črnojeklene ure,

remont sar, katere je možno na sekunde natanko
vrvnati. Naše ure izgledajo vedno elegantno, ker
je delo najpreciznejše, z pozlačenim robom, pravo
zlato-double, z najnovejšimi, po novi fazoni nare-
jenimi kazalci, česar so bile že mnogokrat odli-
kovane.

Vsaka ura je zaznamovana z tvrtkinjo znamko
garancije, je jako trpežna, ter neobhodno potrebna
gospodom na deželi, vojakom, uradnikom i. t. d.

Vsakdo, če ima tudi zlato uro, dene to na
stran in rabi našo črno uro.

Cena samo 6 gl. brez vsih drugih stroškov.

Ura z poljubno zlato (pravi double) črko (kakor risanka) 7 gl. 50 kr.

odprta črnojeklena ura za dame po 7 gl. 50 kr. Zlate double verižice za

gospode ali dame po 1 gl. 50 kr. - 3 gl. — Razpošiljajo se po povzetju.

Pismena znamka 10 kr., za dopisnico 5 kr.

Commandit društvo. Etablissement d'horlogerie, Basel. F. Genf (Švica).

Zaloga, katere odjemalci so najviša aristokracija.